

ASEDIREKTIIVIN KANSALLINEN TÄYTÄNTÖÖNPANO / LAUSUNTO POIKKEUSPERUSTEISTA / SMDno-2017-700

Reserviläisliitto kiittää Sisäministeriötä hyvästä ja tuloksellisesta yhteistyöstä EU:n asedirektiivin osalta ja on erityisen tyytyväinen siihen, että erilaisia sidosryhmiä on laajasti kuultu niin direktiivin muutosesityksen EU-käsittelyn kuin kansallisen implementoinninkin aikana. Reserviläisliitto antaa seuraavan lausunnon liittyen työryhmän tarkentaviin kysymyksiin.

Direktiivin tulkinnasta

EU:n asedirektiivi siirsi A-luokkaan joukon aiemmin B-luokassa olleita, itselataavia kertatuliaseita ja määrätyn kapasiteetin ylittävän lippaan yhdistelmiä. Käytettävät aseet sinänsä eivät ole ”A-luokan aseita” ja niihin voidaan edelleenkin myöntää lupia B-luokan aseina. EU direktiivi toikin tätä kautta suuren joukon normaaleja, erilaisessa harrastus- ja harjoittelukäytössä kuten ns. reserviläisammunnoissa Suomessa käytössä olevia aseita kiellettyyn luokkaan niissä tapauksissa, joissa kyseisiin aseisiin on kiinnitetty normaalikokoinen eli 30 patruunan suuruinen lipas. Tämänkaltaiset aseet ja lippaan yhdistelmät ovat reserviläistoiminnassa ja -koulutuksessa laajasti Suomessa käytössä.

Asedirektiivin A-luokka sisältää pääasiassa erilaisia aseita, joita ei Suomessa ole eikä ole ollut yksityishenkilöiden harrastuskäytössä toimintakuntoisena (tykit, singot jne.). Nyt A-luokkaan kuitenkin siirrettiin määrällisesti suuri joukko yksityishenkilöiden ja yhdistysten normaalikäytössä olevia aseiden ja lippaan yhdistelmiä. Direktiivin 6 artiklan 2. kohdassa säädetään kuitenkin eräistä poikkeuksista, jonka perusteella A-luokan aseisiin voidaan myöntää lupia. Nämä poikkeukset voivat koskea mitä tahansa A-luokan aseita eli myös tykkejä, sinkoja jne.

Kansallisessa lainsäädännössä tuleekin tehdä selvä ero nyt A-luokkaan siirrettyjen A 6, A 7 ja A8 aseiden ja aiemmin siellä olleiden aseiden suhteen. Myös itse direktiivikin puoltaa tätä tulkintaa mm. seuraavien seikkojen johdosta:

- nämä aseet ja lippaan yhdistelmä eivät olleet alkuperäisessä direktiivissä A-luokassa
- nämä aseet sinänsä eivät ole A-luokan vaan B-luokan aseita
- direktiivi itse asiassa kumoaa A 6 ja A 7 aseita koskevan kiellon 6. artiklan kohdassa 6 (ns. urheilupoikkeama) ja antaa yksityiskohtaiset ohjeet siitä, millä perusteella lupia voidaan edelleen myöntää näihin mainittuihin ja nyt A-luokkaan siirrettyihin aseisiin
- kansallisen puolustuksen poikkeama ei voi sisältyä urheilupoikkeamaan vaan sen tulee laajentaa tätä. Muuten koko kansallisella edunvalvonnalla saavutettu maanpuolustuspoikkeama olisi turha.

Direktiivi antaa mahdollisuuden myöntää lupia kaikkiin A-luokan aseisiin kansallisen puolustuksen perusteella. Lisäksi direktiivi kohtelee lievemmin A 6 ja A 7 luokan aseita ja antaa selkeät ohjeet luvanmyöntämisedellytyksistä urheiluampujille. Onkin perustelua tulkita direktiiviä siten, että kansallisen puolustuksen tarkoituksessa lupia voidaan myöntää A 6, A 7 ja A 8 aseisiin urheiluampujien lisäksi myös maanpuolustustarkoituksissa eli henkilöille, jotka ovat mukana reserviläistoiminnassa ja/ tai -koulutuksessa.

1. Mitkä reserviläistoiminnassa tähän saakka käytetyt aseet siirtyvät nyt A-luokkaan? Mihin käyttötarkoitukseen näitä aseita on tähän saakka käytetty ja mihin kansallisen puolustuksen tarkoituksessa tapahtuvaan toimintaan niitä tulisi jatkossa käyttää ja millä perusteella?

Reserviläistoiminnassa ja -koulutuksessa käytetään laajalti sekä lyhyitä että pitkiä itselataavia kertatuliaseita, joiden patruunakapasiteetti johtaa aseet ja lippaan yhdistelmän luokittelun direktiivin A7-kategorian aseeksi. Lisäksi käytetään muita aseita, jotka ovat direktiivin luokissa A6 ja A8.

Näitä aseita käytetään sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa että ns. perinteisten maanpuolustusjärjestöjen ampumatoiminnassa, -harjoittelussa ja -kilpailuissa. Kansalliseen puolustuksemme liittyvissä tarkoituksissa näillä aseilla on harjoitettu ampumataitoja, joita Suomen puolustamisessa tarvitaan. Käytännössä nämä ovat esimerkiksi puolustusvoimien koulutusohjelmassa olevia ammuksia, sovellettuja reserviläisammuksia, jotka ovat radoiltaan ja tehtäviltään hyvin monipuolisia sekä Reserviläisurheiluliiton ohjelmassa olevia, muita ammuksia. Lisäksi jokainen Reserviläisliiton paikallisyhdistys on voinut omassa toiminnassaan harrastaa mitä moninaisimpia paikallisiin olosuhteisiin ja ratoihin soveltuvia ampumarjoituksia ja muita ammuksia.

Edellä kuvatun johdosta A-luokan aseisiin tulisi jatkossakin saada lupia myös muun kuin urheilupoikkeaman perusteella. Reserviläisjärjestöjen puitteissa harjoitetaan perinteisen urheiluammunnan lisäksi paljon myös muunlaista ampumarjoittelua ja -toimintaa, joka ei tähtää urheilukilpailuihin osallistumiseen. Tämä ampumatoiminta ja -harjoittelu on tyypillisesti joka miehen tai naisen maanpuolustuksessa tarvittavien ampumataitojen harjoittelua ja ylläpitoa eikä toiminnan päämääränä ole menestyä ampumakilpailuissa tai aina edes osallistua sellaisiin.

Aseenkäsitteily ja isojen lippaiden käyttö vaihtoineen sekä tämän harjoittelu, vaativissa olosuhteissa tapahtuvat ampumatilanteet ja niiden harjoittelu ovat keskeinen osa reserviläisampujan harrastustoimintaa. Urheilupoikkeama on tämän toiminnan ja harjoittelun kannalta liian ahdas ja pahimmillaan sulkee osan reserviläisampujista ja -ampumatoiminnasta ulkopuolelle.

Kuten Eduskunnan tahtotila oli asedirektiivineuvotteluiden tavoitteita asetettaessa, reserviläisten harjoittaman ampumatoiminnan tulisi voida Suomessa jatkua entiseen tapaan sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen että perinteisten maanpuolustusjärjestöjen puitteissa niin, että myös ns. pitkiä lippaita voidaan jatkossakin käyttää.

2. Ketkä ovat kansallisen puolustuksen kannalta sellaisessa asemassa ja millä perusteella (esim. sodanajan sijoitus, koulutustarve, toiminta maakuntakomppanioissa jne.), että luvan antaminen heille A-luokan aseisiin olisi direktiivin edellyttämällä tavalla a) poikkeuksellisesti ja b) asianmukaisesti perustellulla tavalla, c) yksittäistapauksissa perusteltua, d) Edellyttäen, että yleinen järjestys ja turvallisuus eivät saa vaarantua.

Kansallisen puolustuksen näkökulmasta jokainen Suomen kansalainen on maanpuolustusvelvollinen perustuslain nojalla (Perustuslaki 127§). Käytännössä kaikki kansalaiset eivät kuitenkaan harjoita ampumataitoja tai harrasta ampumatoimintaa taikka ole mukana maanpuolustusjärjestöjen tai Maanpuolustuskoulutuksen toiminnassa. Niinpä esimerkiksi sodan ajan organisaatioon sijoitetut, Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle sitoumuksen antaneet henkilöt ja maanpuolustusjärjestöjen jäsenet voivat olla henkilöitä, jotka voisivat saada luvan A-luokan aseeseen em. perusteilla.

Muitakin ryhmiä toki voi olla. On myös syytä korostaa, että tällä hetkellä sodan ajan tehtäviin sijoittamattomat tai muut vailla poikkeusolojen tehtävää olevat Suomen kansalaiset eivät ole vapautettuja maanpuolustusvelvollisuudesta. Vaikean ja pitkään kestävänsä kriisin aikana uusia tehtäviä ja etenkin tekijöitä tarvitaan paljon.

Rauhan aikana harrastuneisuus vapaaehtoisissa maanpuolustusjärjestöissä muodostaakin käytännössä kanavan tulla mukaan entistä tiiviimmin myös Puolustusvoimien sodan ajan organisaatioon ja muihin poikkeusolojen organisaatioihin. Puolustusvoimat peräänkuuluttaa nykyisin varsinkin reserviläisiltä vapaaehtoisuutta, omaa aktiivisuutta, omaehtoista harjoittelua sekä arvostaa siviilissä hankittuja tietoja, taitoja ja osaamista. Vapaaehtoisissa maanpuolustusjärjestöissä hankittu ja ylläpidetty ampumataito on osa kansallista puolustustamme ja erityisen tärkeää laajan reservimme ampumataitojen ylläpidon kannalta. Puolustusvoimien 280.000 hengen vahvuisista sodan ajan joukoista yli 96 prosenttia muodostuu reserviläisistä eikä näin suuren joukon ampumataitojen ylläpito ole mahdollista vain kertausharjoituksissa tai muilla Puolustusvoimien toimenpiteillä.

Luvan myöntäminen edellä rajatulle henkilöryhmälle ja edellä kerrotuin perustein täyttää direktiivin edellytykset myöntää poikkeuksellisesti ja asianmukaisesti perustellulla tavalla yksittäistapauksessa lupia A-luokan aseisiin. Suomessa kaikki luvat myönnetään jo nyt yksittäistapauksina. Lisäksi nykyinen aselaki yhdessä muun lainsäädännön kanssa (esim. Rikoslaki, Järjestyslaki jne.) turvaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden. Luvansaajan tulee luonnollisesti jatkossakin täyttää kaikki normaalit ja yleiset aseluvan myöntämisperusteet.

3. Mikä taho mielestänne on asianmukainen määrittelemään yksityishenkilön kohdalla sen, että juuri hänelle tulisi kansallisen puolustuksen tarkoituksessa myöntää lupa A-luokan aseeseen ja mitkä olisivat perusteet?

Lupaharkinnan suorittaa Suomessa poliisiviranomainen eikä ole syytä muodostaa rinnakkaisia tai päällekkäisiä järjestelmiä. Kansallisen puolustuksen osalta todistuksen sodan ajan sijoituksesta voi antaa Puolustusvoimat, Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi todistaa henkilön antaman sitoumuksen ja virallisesti tunnustetut maanpuolustusjärjestöt taasen todistuksen jäsenyydestä. Viralliset maanpuolustusjärjestöt voidaan määrittää esim. asetuksella taikka Puolustusministeriön tekemien yhteistoimintasopimusten (Laki vapaaehtoisesta maanpuoluksesta 5§) avulla. Sodan ajan sijoituksen, maanpuolustuskoulutusyhdistykselle annetun sitoumuksen tai maanpuolustusjärjestön jäsenyyden lisäksi henkilön tulee aidosti harrastaa maanpuolustuksen näkökulmasta merkityksellistä ammuntaa ja toimittaa lupaviranomaiselle todistus asiasta.

4. Miten ja mikä taho määrittelee, millaisilla aseilla tapahtuva ampuminen on ampumasedirektiivin soveltamisen näkökulmasta kansallisen puolustuksen kannalta tarpeellista?

Viitaten edellä esitettyyn on luontevaa, että ammunnat ja ammuntoihin soveltuvat aseet määrittelee kukin em. tahoista eli Puolustusvoimat, Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja virallisesti tunnustetut maanpuolustusjärjestöt.

5. Tulisiko luvat myöntää yksityishenkilöille vai esimerkiksi ampumakoulutusta antaville järjestöille tai yhdistyksille

Nykyinen käytäntö, jossa aselupia voidaan myöntää sekä yksityishenkilöille että yhdistyksille, on hyvä ja aseiden suuren määrän sekä ampumaharrastuksen laajuuden johdosta käytännössä ainoa mahdollinen. Yhdistyksille myönnetyt luvat antavat mahdollisuuden harjoitella ohjatusti ja valvonnan alaisena ennen henkilökohtaisen luvan hakemista ja myöntämistä reserviläiskiväärille. Henkilökohtaiset luvat taas mahdollistavat säännöllisen, omaehtoisen ampumaharrastuksen, -harjoittelun ja -kilpailuihin osallistumisen.

6. Mikä merkitys yli 10 patruunan lippaalla on kansallisen puolustuksen tarkoituksessa tapahtuvassa ampumarjoittelussa? Voidaanko vastaava harjoittelu toteuttaa 10 patruunan lippaalla? Jos ei voida, niin miksi?

Kun aseluvan perusteena on kansallinen puolustus, on vaikea nähdä, että tähän liittyvässä koulutus- ja harjoittelukaluston osalta käytettäisiin muita kuin sotilaskäytössä vakiintuneita, normaalikokoisia lippaita. Sotilaskäytössä rynnäkkökiväärin lippaana on pääsääntöisesti aina 30 patruunan lipas. Lippaiden täyttöharjoittelu ja vaihdot täysillä lippailla, yli 10 patruunaa edellyttävät ammuttehtävät ja -harjoitteet, aseiden painoon ja tasapainoon tottuminen jne. edellyttävät 30 patruunan lippaan käyttöä. Tätä pienemmillä lippailla voidaan suorittaa vain osa nykyisestä harjoittelusta ja ammunoista eivätkä nämäkään ole ampumataitojen kannalta yhtä tehokkaita kuin normaalikokoista lipasta käytettäessä. Ei ole myöskään tarkoituksenmukaista eikä kohtuullista, että ammunnan harrastajat joutuisivat käyttämään erilaisia lippaita urheiluammunnassa ja toisaalta reserviläistoiminnassa ja koulutuksessa. Tämä saattaisi myös asettaa vanhat ja uudet ammunnan harrastajat eriarvoiseen asemaan.

7. Miten luvan hakija osoittaa poliisille perusteet poikkeusluvan myöntämiselle? Miten poikkeusluvan perusteiden olemassaolo ja jatkuminen voidaan todentaa (esim. kansallisen puolustuksen tarkoituksessa annettavaan koulutukseen osallistumisen määrä, ikä, sijoituskelpoisuus, sijoituspaikka)? Jos poikkeusluvan perusteet eivät ole enää voimassa ja lupa peruutetaan, mitä aseelle tapahtuu?

Kohdassa 3. on vastattu ensimmäiseen kysymykseen. Aselaissa on jo nyt määräyksiä lupien määräaikaista tarkastelusta, jotka soveltuvat myös tähän tapaukseen. Sijoitus Puolustusvoimien sodan ajan joukoissa, Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle annettu sitoumus tai jäsenyys virallisesti tunnustetussa maanpuolustusjärjestössä on helppo todentaa samoin kuin harrastuneisuus asianmukaisella todistuksella, joita ammunnan harrastajilta usein nykyisinkin vaaditaan.

Nykyisessä aselaissa on määräykset siitä, mitä tapahtuu, jos luvan haltija ei enää täytä aseluvan myöntämisen ehtoja. Nykyisessä aselaissa on määräykset myös luvan peruuttamisen osalta, samoin aseiden kohtalon osalta tällaisissa tapauksissa. Niinpä uusia mekanismeja on tämän johdosta tarpeetonta luoda.

Reserviläisliitto on Suomen suurin maanpuolustusjärjestö, jolla on yli 37.500 jäsentä. Heistä yli 90 prosenttia on suorittanut varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen. Liiton paikallisyhdistyksissä reserviläiset voivat ylläpitää ampumataitojaan, fyysistä kuntoaan ja maastotaitojaan. Lisäksi reserviläisillä on mahdollisuus ylläpitää sodan ajan sijoitustensa edellyttämiä tietojaan ja taitojaan myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sekä Naisten Valmiusliiton kursseilla ja harjoituksissa, joiden molempien jäsen Reserviläisliitto on.

Ammunta on Reserviläisliiton laajin toimintamuoto ja jäsenistä noin 4/5 ilmoittaa harrastavansa ammuntaa vähintään satunnaisesti. Jäsenistä hieman vajaa puolet harrastaa ammuntaan myös ns. reserviläiskivääreillä. Liiton puitteissa järjestettiin vuoden 2016 aikana noin 8.500 erilaista

Helsinki, **14.12.2017**

RESERVILÄISLIITTO
Reservistförbundet

ampumatapahtumaa ja -kilpailua, joissa kirjattiin runsaat 100.000 osallistumiskertaa. Yksittäisin laukauksia ammuttiin yli 2,2 miljoonaa. Lisätietoja Reserviläisliiton lausunnosta antaa varapuheenjohtaja Ismo Nöjd, puh 0400 463 417 tai ismo.nojd@gmail.com.

RESERVISSÄ – KAIKEN VARALTA